

Islam i Europa og i USA

Af Abdul Wahid Pedersen, imam, nødhjælpskoordinator og skoleleder

I perioden fra den 15. juni til den 16. juli rejste jeg rundt i USA og talte til grupper af muslimer om udviklingen af Islam i Europa, specielt i Danmark.

Når man i USA taler om Islam i Europa, er der flere forhold, som er væsentlige at påpege. For det første, at der er meget stor forskel på, hvordan Islam og muslimer anskues i USA og Europa. I USA, hvor alle borgere (på nær de få indianere, som bor i afsides reservater) er indvandrere, synes der at være en meget stor folkelig accept af forskelligheder. Menigmand bekymrer sig tilsyneladende ikke om, hvorvidt den næste mand i rækken foran MacDonalds er sort, hvid, gul eller grøn - kristen, muslim, hindu eller sikh. Alle bevæger sig rundt i den store smeltedigel i accept af, at sådan er det bare. Naturligvis er dette et forskønnet billede, men for illustrationens skyld, lader vi det stå et øjeblik.

I Europa ser situationen noget anderledes ud. Vi har en række nationalstater, som hver især mener at være noget ganske specielt. Sin egen historie, sit eget sprog, sin egen kultur, sit eget folk. Vi er ikke blot panisk angst for alt, der kommer udefra, men ligefrem også for det, som ikke kommer fra vores egen nationalstat. Svenskerne stikker med knive, finnerne drikker, italienerne stjæler med arme og ben, englænderne tror de er noget særligt osv. Og endnu værre er det naturligvis med de frø af ugræs, som fyger ind over hegnet til Fort Europa. Her kammer vi helt over, og der opstår politiske stemmer som Le Pen, Berlusconi, Haider og Kjærsgård.

Men vi skal egentlig starte et helt andet sted - nemlig i historien. Der er et historisk anstrengt forhold mellem Islam og Europa. Korstogsridderne, der drog til det Mellemsø Østen for at omvende muslimerne. De osmanniske hære, som forsøgte at vælte portene udenfor Wien. Vi har et fælles trauma, som forfølger os frem til i dag, og det er i høj grad med til at forplumre forholdet mellem kristne og muslimer også i dag.

Og med disse betragtninger in mente kunne jeg så fortælle de amerikanske muslimer, at vi i Danmark står i en meget speciel situation, sammenlignet med f.eks. England, Frankrig og Tyskland, hvor man i alle tre lande har hver sin meget markant store gruppe af muslimske indvandrere fra et bestemt land. I England har man pakistanerne og inderne, i Frankrig nordafrikanerne og i Tyskland tyrkerne. I Danmark er der de tre gamle grupper af muslimske indvandrere, pakistanere, tyrkere og marokkanere. Disse tre grupper er nogenlunde lige store. Og så har vi de næst ankomne, som f.eks. omfatter flygtninge fra Balkan, Mellemsøen og Somalien. Igen her har vi tre nogenlunde lige store grupper. Vi har altså ikke en enkelt gruppe, som for alvor skiller sig ud som værende den største, og det har bl.a. været en af årsagerne til, at det endnu ikke er lykkedes at få en samling på muslimerne i Danmark. Der eksisterer endnu ikke et fungerende samarbejdsorgan, hvorimod man i USA har mindst tre føderale samarbejdsorganer.

Der er steder i Europa, hvor der har været muslimer i hundredevis af år, for derefter stort set at forsvinde gennem flere hundrede år: Spanien og Portugal. Muslimerne blev drevet ud af disse områder omkring 1496 og dukkede først op igen for godt 30 år siden i større tal. I dag er der i Portugal afsat nogle månedlige timer til muslimernes egne programmer på en national TV-kanal. Men alligevel ser det for mig ud som om muslimerne er faldet væsentligt bedre til i USA. Deres organisationer ser ud til at være bedre struktureret, og de har sågar formået at skaffe sig en vis politisk indflydelse ved at tilskynde medlemmerne af de føderale samarbejdsorganisationer at afgive stemme til en bestemt politiker - naturligvis forudsat at

samme politiker ville give muslimerne noget til gengæld. I Danmark er vi nået til at skændes om, hvor vidt vi overhovedet skal deltage i den politiske proces!

Islam i Europa står overfor nogle store udfordringer, og samspillet mellem disse nye områder med muslimer og de mere traditionelle er af stor væsentlighed i denne proces. Der udvikles nye måder at forholde sig til Islam på, når Islam som i Europa er blevet en mindretalsreligion, og disse nye strømninger sammenholdt med de tanker og idéer, som flyder fra de traditionelle lærestalter kan tilsammen være med til at bygge den platform, som muslimer i Europa skal stå på i årene fremover.